

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1990/1 (Siyasî Parti İhtar)

Karar Sayısı:1990/2

Karar Günü:3.5.1990

R.G. Tarih-Sayı:23.05.1990-20526

İHTAR İSTEMİNDE BULUNAN : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

İHTAR İSTEMİNİN KONUSU : 1984 yılı kesinhesabına ilişkin kimi belgeleri yasal süresi içinde ve yapılan uyarılarla verilen sürelerle karşın tam olarak göndermeyen Milliyetçi Çalışma Partisi'ne 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesidir.

I. İSTEMİN GEREKÇESİ :

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 29.3.1990 günlü, SP. 11. Hz. 1990/6 sayılı başvuru yazısı aynen şöyledir :

"2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 73/3. maddesi, Siyasi Partilerin kesinhesapları hakkında !'Parti merkezi ve bağlı ilçeleri de kapsamak üzere iller teşkilatı her bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesinhesaplarını hazırlarlar. İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesinhesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilirler." hükmünü içermektedir.

Aynı kanunun 74. maddesi, 73. maddede kapsamı açıklanan ".... karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesinhesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 26.9.1989 gün ve 1985/7 sayılı kararıyla Muhafazakâr Partiye ait 1984 yılı kesinhesaplarının incelenmesi sonucunda, "1984 yılında gelir ve gideri bulunan ve birleştirilmiş kesinhesaba alınan 15 il'in bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesinhesap cetvelleri Anayasa Mahkemesine sunulmamıştır. Bu durumda bağlı ilçeleri kapsayan 15 il teşkilatı kesinhesaplarının ve yeni duruma göre bulunacak birleştirilmiş kesinhesap cetvellerinin gönderilmesine ve bu iş için ..." davalı siyasi partiye 60 gün süre verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 19.12.1989 gün ve 1985/7 sayılı kararıyla da;

"1984 yılında gelir ve giderleri bulunan ve birleştirilmiş kesinhesaba alınan 15 il ile ilgili, bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatı kesinhesap çizelgelerinin ve yeni duruma göre oluşturulacak birleştirilmiş kesinhesap çizelgesinin 60 günlük süre içinde Anayasa Mahkemesi'ne verilmesi yolundaki 26.9.1989 günlü, Esas: 1985/7 (S.P.M.D.) sayılı karara uyularak, Muhafazakâr Parti (Milliyetçi Çalışma Partisi) Genel Saymanlığının 16.11.1989 günlü, 04,524 sayılı yazısıyla gönderilen belgelerin 2820 Sayılı Yasa'nın 73. ve 74. maddelerinde sözü edilen çizelgelerle ilgisi bulunmamaktadır. Birleştirilmiş kesinhesapta yer alan 15 il'den, ilçe teşkilatı bulunmayan Amasya, İzmir ve Kırşehir illeri dışındaki 12 il'in il bazında birleştirilmiş onaylı kesinhesap çizelgeleri yerine örgütlenme durumuna göre, il merkezinin, merkez ilçenin ve öteki ilçelerin kesinhesap çizelgelerinin asılları gönderilmiştir. 2820 Sayılı Yasa'nın 73. ve 74. maddelerinin buyurucu hükümleri uyarınca düzenlenen 15 il ile ilgili ve 12 il yönünden bağlı

ilçeleri de kapsayan kesinhesap çizelgeleri ile yeni duruma göre oluşturulacak birleştirilmiş kesinhesap çizelgesi onaylı örneklerini tam olarak göndermeyerek 26.9.1989 günlü, Esas: 1985/7 (S.P.M.D.) sayılı karar gereğini eksiksiz yerine ..." getirmedeği belirtilerek Cumhuriyet Başsavcılığımıza duyuruda bulunulmuştur.

Cumhuriyet Başsavcılığımızca 5.2.1990 gün ve SP. 11.Hz. 1990/6 sayılı yazı ile davalı siyasi partiden; Anayasa Mahkemesinin kararlarında belirtilen 2820 sayılı 73. ve 74. maddelerinin buyurucu hükümlerinin gerçeği yansıtır biçimde ve eksiksiz olarak düzenlenecek belgelerin Anayasa Mahkemesi'ne ve onaylı bir örneğinin de Cumhuriyet Başsavcılığımıza 30 gün içerisinde verilmesi istenilmiştir.

Davalı siyasi parti tarafından 23.2.1990 gün ve 1990/01-63 sayılı yazı ekinde gönderilen "M.Ç. Partisinin 1.1.1984 - 31.12.1984 yılı sonu teşkilatlarıyla birleştirilmiş hesap cetvelidir" başlıklı çizelgenin; Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararlarında ve Cumhuriyet Başsavcılığımızca davalı siyasi partiye tebliğ edilen istem yazısında açıklanan, 2820 sayılı kanunun 73. ve 74. maddelerinin buyurucu hükümlerinde belirtilen yasal zorunluluğu kapsamadığı saptanmıştır.

Bu itibarla, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu 73. ve 74. maddesindeki yükümlülüğü kanuni süresi içerisinde, gerçeği yansıtır biçimde ve eksiksiz yerine getirmedeği gibi bu zorunluluğun yerine getirilmesi yolunda Anayasa Mahkemesinin ve Cumhuriyet Başsavcılığımızın verdiği süre içinde de noksanlığını tamamlamayan davalı siyasi partiye, sözkonusu kanuna aykırılığın giderilmesi için, 2820 Sayılı Kanunun 104 ncü maddesi uyarınca ihtar kararı verilmesi arz ve talep olunur."

II. ESASIN İNCELENMESİ :

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın başvuru yazısı ile ekleri, ilgili malî denetim dosyası ve işin esasına ilişkin rapor incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

1. Milliyetçi Çalışma Partisi (Muhafazakâr Parti)'nin 1984 yılı birleştirilmiş kesinhesabı ile Parti merkez ve iller örgütünün kesinhesaplarının incelenmesi sonucunda, gelir ve gideri bulunan ve birleştirilmiş kesinhesaba alınan 15 ilin bağlı ilçeleri de kapsayan iller örgütü kesinhesap cetvelleri Anayasa Mahkemesi'ne sunulmadığı saptanarak bu 15 ilin bağlı ilçeleri de gösteren kesinhesapları ile yeni duruma göre birleştirilmiş kesinhesap cetvellerinin gönderilmesi için adı geçen partiye 26.9.1989 günlü kararla 60 gün süre verilmiştir.

2. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda anılan kararı uyarınca Milliyetçi Çalışma Partisi Genel Saymanlığı'nın 16.11.1989 günlü, 04-524 sayılı yazısına bağlı olarak gönderilen belgeler 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 73. ve 74. maddelerinde sözü edilen çizelgelerle ilgili bulunmadığından karar gereğini eksiksiz yerine getirmeyen Parti hakkında, 19.12.1989 gününde, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na duyuruda bulunulmasına karar verilmiştir.

3. Anayasa Mahkemesi'nin kararı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 5.2.1990 günlü yazısıyla, Milliyetçi Çalışma Partisi'ne yasal yükümlülüğünü anımsatmış, 30 gün içinde kesinhesaba ilişkin cetvellerin gerçeği yansıtır biçimde ve eksiksiz olarak Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesini, onaylı bir örneğinin de kendilerine verilmesini bildirmiştir.

4. Milliyetçi Çalışma Partisi'nin 23.2.1990 günlü ve 1990/01-63 sayılı yazısına ekli olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği çizelgeler 2820 sayılı Yasa'nın 73. ve 74. maddelerinin buyurucu hükümlerinde belirtilen zorunluluklara uygun bulunmayarak bu

aykırılıkların giderilmesi için adıgeçen Parti'ye 2820 sayılı Yasa'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuştur.

5. Oysa, Milliyetçi Çalışma Partisi 12.3.1990 günlü yazısına bağlı olarak Anayasa Mahkemesi'ne, istenilen cetvelleri göndermiş, Anayasa Mahkemesi de bu -- belgeler üzerinde incelemesini tamamlayarak 12.4.1990 günlü oturumunda; alındı belgelerinin tümünün Yasa'ya aykırı biçimde düzenlenmiş olması nedeniyle 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince 2.262.730.-TL.lık gelir karşılığının Hazine'ye gelir yazılmasına, belgelere dayalı olmayan 170.565.-TL.lık gider karşılığının, gelirlerin tümünün Hazine'ye gelir yazılmasına karar verildiğinden, yeniden gelir yazılmasına gerek kalmadığına ve siyasî partilerin talih oyunlarına katılması aykırılığının kararda belirtilmesine karar vermiştir.

Milliyetçi Çalışma Partisi'nin Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdiği 20.3.1990 günlü yazıda, belgeleri Anayasa Mahkemesi'ne sunduğunu, Anayasa Mahkemesi'nin de, Milliyetçi Çalışma Partisi'nden istenilen belgeleri aldığını Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirmediği dosya içeriğinden anlaşılmıştır.

İhtar istemine konu olayda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Milliyetçi Çalışma Partisi'nin 12.3.1990 günlü yazısında belgeleri Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na sunduğunu belirtmediği ve 20.3.1990 gününde Başsavcılığa verilenler yine eksik bulunduğu için 2.4.1990 gününde 257 no ile Anayasa Mahkemesi kayıtlarına geçen ihtar isteminde bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi de, adı geçen Parti'nin belgeleri sunduğunu ve bunların yeterli bulunduğunu Başsavcılığa bildirse idi ihtar isteminde bulunulmazdı.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmı dışında kalan durumlarda, aykırılıkların belli bir süre içerisinde giderilmesinin sağlanması amaçlanarak ihtar verilmesi yolu seçildiğinden, aykırılıkların giderilmesi durumunda adı geçen Yasa'nın 104. maddesine göre ihtar verilmesine gerek kalmayacaktır.

Uyarılar üzerine eksiklikler tamamlanarak aykırılık giderilmiş ve malî denetim dosyası, karara bağlanarak kapatılmıştır.

Bu durumlar karşısında Milliyetçi Çalışma Partisi'ne 2820 sayılı Yasa'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemi hakkında bir karar vermeye gerek kalmamıştır.

III. SONUÇ :

1984 yılı kesinhesabına ilişkin kimi belgeleri süresinde Anayasa Mahkemesi'ne göndermeyen, verilen sürede de yasal yükümlülüğünü yerine getirmeyen Milliyetçi Çalışma Partisi hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na yapılan duyuru üzerine yürütülen yazışmalara, verilen süreye karşın sonuç alınamayınca Siyasî Partiler Kanunu'nun 104. maddesi uyarınca 29.3.1990 günlü yazıyla ihtar kararı verilmesi istenilen adıgeçen parti, eksiklikleri 12.3.1990 gününde gidermekle, Anayasa Mahkemesi'nin 12.4.1990 günlü oturumunda söz konusu malî denetimin esas inceleme evresi tamamlandığından konusu kalmayan ihtar istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

3.5.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Necdet DARICIOĞLU	Yekta Güngör ÖZDEN	Yılmaz ALİEFENDİOĞLU

Esas Sayısı:1990/1 (Siyasî Parti İhtar)

Karar Sayısı:1990/2

Üye

Muammer TURAN

Üye

Mehmet ÇINARLI

Üye

Servet TÜZÜN

Üye

Mustafa ŞAHİN

Üye

İhsan PEKEL

Üye

Selçuk TÜZÜN

Üye

Ahmet N. SEZER

Üye

Erol CANSEL